

Zpráva o konferenci „The Church in the modern World. Teaching and Understanding Gaudium et Spes after 50 Years“ (12.–14. března 2015), University of St. Thomas v St. Paul

TOMÁŠ PETRÁČEK

Padesát let od ukončení druhého vatikánského koncilu a přijetí řady důležitých dokumentů poskytuje příležitost k pořádání mnoha konferencí a sympozií. Na jaře 2015 proběhly i na území USA dvě důležité konference, které pořádaly tamní katolické univerzity, jedna v květnu na Univerzitě v Georgetownu, a to s mnohem slavnostnějším zastoupením vysokých církevních hodnostářů. Druhou pořádala v březnu 2015 dynamická katolická Univerzita sv. Tomáše ve městě St. Paul, které je částí Minneapolis. Ta měla mnohem více akademický, diskuzní a odborný charakter než reprezentační a slavnostní ráz. Jedním z projevů ambicí této univerzity je aktivní vyhledávání špičkových odborníků. Jedna z největších takových hvězd zahajovala konferenci ve čtvrtek večer. Italský, nyní americký historik a teolog Massimo Faggioli, jehož dvě klíčové publikace by si zasloužily překlad do češtiny, přednesl jeden ze čtyř velkých příspěvků, kterým byla vyhrazena hodina času. Příspěvek byl nejen první, ale rovněž nejlepší. Soustředil se na význam *Gaudium et spes* pro učení církve v posledních padesáti letech, přičemž zdůraznil a doložil, že vzhledem k liturgické reformě a dalším změnám života církve jsme všichni bez výjimky mnohem více „koncilními“ katolíky, než si běžně uvědomujeme. Od koncilu už církev nestaví svoji identitu na boji proti něčemu, ale „kosmologicky“. V GS konečně zaznělo pozitivní uznání plurality kultur a hlas církve podpořil mladé, chudé a ženy. Aniž by o tom často výslovně mluvil, papež František na koncil navazuje a snaží se jeho odkaz a ducha naplňovat.

Druhý den pokračovala jednání většinou ve čtyřech paralelních sekcích, takže se muselo pečlivě vybírat. Jako Evropan jsem si uvědomil, jak je USA díky mnoha katolickým vzdělávacím institucím v oblasti teologie organizačně, personálně a publikačně neobyčejně silnou a plodnou zemí. Díky tomu mohou řešit otázky např. vztahu církve, teologie a „transhumánního“ hnutí, kdy profesorka Irene Dabrowski analyzovala základní výzvy křesťanské antropologie, které se objevily s novými technologiemi, jako jsou genetické modifikace při předávání lidského života (dokonalé děti), nanotechnologie, které v budoucnu dokáží opravit naše tělo zevnitř, a řada dalších šokujících změn, které zcela mění naše tradiční chápání a definice lidské existence a přirozenosti. Pozoruhodná byla analýza profesorky Marguerite Spencer týkající se otázky „důstojnosti“ finančních a průmyslových korporací jako (nejen právnických) osob z hlediska učení GS, kde upozornila na paradox, jak tyto kvůli

své vlastnické struktuře nečitelné, anonymní, a tedy nezodpovědné organizace díky tomu, že jim přiznáváme status osoby, stále více určují politický, hospodářský a společenský život.

Kompletní program a videozáznam čtyř hlavních příspěvků, které kromě Faggioliho přednesly významné osobnosti amerického teologického myšlení Cathleen Kaveny, Leslie Tenter a William Cavanaugh, lze najít na univerzitních stránkách.² Organizátoři ještě nebyli rozhodnutí, zda příspěvky vydají tiskem, či zda je budou postupně publikovat v elektronické podobě. University of St. Thomas nemá přímo teologickou fakultu, ale pouze „department“, personálně však početně převyšuje většinu českých teologických fakult. Při konferenci prakticky všichni pracovníci přednesli svůj vlastní příspěvek. Ty, které jsem měl možnost slyšet, tedy Faggioli, Spencer či skvělý filosof Phillip Rolnick, který analyzoval posedlost ideou změny a pokroku, patřily k nejlepším vůbec. Část příspěvků měla charakter doktorandské prezentace výsledků vlastního výzkumu, ale i takové na konferenci tohoto typu patří. Byla to skutečná třídní dílna teologického myšlení. I ty největší hvězdy se zúčastnily celé konference, český nešvar dorazit jenom na vlastní příspěvek, který jde proti samé podstatě pořádání konferencí, tedy zřejmě neznají; možná i proto, že díky dobrému finančnímu zázemí, na němž se podílí i soukromí donátoři, mohou nabídnout účastníkům solidní zázemí. V našem vlastním zájmu bychom se měli zbavit tradiční evropské přezíravosti vůči americkému filosofickému a teologickému prostředí, protože americké univerzity, časopisy a knihkupectví nabízejí mnohem více než jen špičkové přírodní vědy a technologie.

² *50 Years of Gaudium et Spes: Conference Schedule* [2015-07-07]. <http://www.stthomas.edu/theology/publications/newsletter/vol1no2/50yearsofgaudiumetspes/>.